

Verwijzing door de notaris naar de waarderingsdeskundige

De notaris beweegt zich op de scheidslijn van overeenstemming en onenigheid. Overeenstemming zal de basis zijn van ieder contract maar als vorm en inhoud daartoe ruimte bieden ligt onenigheid op de loer. Dat is ook het geval bij bepalingen in overeenkomsten die betrekking hebben op de waardering van bedrijven.

Bij de inbreng van een onderneming in een vennootschap, de overdracht van aandelen of de boedelverdeling bij scheiding of vererving bestaat soms harmonieuze eensgezindheid over de waarde van het bedrijf. Maar niet zelden hebben betrokkenen moeite hierover tot een akkoord te komen. En zelfs als contractuele bepalingen volstrekt helder zijn kan een geschil ontstaan over de waardering.

In alle gevallen is gedegen advisering en een deskundig oordeel van belang. Het advies van de notaris speelt daarbij vaak een belangrijke rol. En waar dat wenselijk is zal de notaris, vanuit zijn onafhankelijke positie, partijen verwijzen naar een waarderingsdeskundige.

In het verleden is over de waardering van bedrijven vanuit uiteenlopende disciplines geadviseerd tot in de jaren tachtig, vanuit een nieuwe, fundamenteel wetenschappelijke benadering, de specialisatie 'business valuation' tot ontwikkeling kwam. Nobelprijswinnaars als Miller, Modigliani, Markowitz en Sharpe hebben bijgedragen aan dit vakgebied. De opkomst van business valuation heeft begin jaren '90 geleid tot de eerste Nederlandse postdoctorale studie *business valuation*. Inmiddels zijn enkele honderden waarderingspecialisten opgeleid. In Nederland actieve waarderingspecialisten zijn geregistreerd als register valuator door de Stichting Waarderingsonderzoek ten behoeve van Bedrijf en Onderneming (SWBO) en hebben zich verenigd in het Nederlands Instituut voor Register Valuators (NIRV). Waarderingspecialisten die ook opgeleid en werkzaam zijn als gerechtelijk deskundige zijn bovendien geregistreerd in het Landelijk Register Gerechtelijk Deskundigen (LRGD). Deze registraties bieden een waarborg voor de deskundigheid. Register valuatoren zijn onderworpen aan formele gedrag- en beroepsregels en kunnen ter verantwoording worden geroepen volgens de regels van een geheel onafhankelijk ingericht tuchtrecht. Daarnaast kennen register valuatoren de verplichting tot permanente educatie, zodat zij hun deskundigheid voortdurend op peil te houden.

Vaak wordt in statuten verwezen naar een accountant voor het vaststellen van de waarde van de onderneming. Toch blijkt de accountant niet altijd de meest gereede partij voor bedrijfswaarderingen. Het waarden van bedrijven richt zich per definitie op de te verwachten toekomstige cashflow. Dat verdraagt zich slecht met het te boek stellen van het financiële verleden. Het onderzoek 'Adviseurs aan het woord', uitgevoerd door de faculteit Economie & Management van de Hogeschool Utrecht en de Kamer van Koophandel, heeft dit nog eens onderstreept. Beter zou het daarom zijn in statuten voor waarderungen te refereren aan een 'register valuator' of op zijn minst een 'waarderingsdeskundige'. We worden immers ook voor een gebitscontrole verwezen naar de tandarts en niet naar de huisarts.

Flip van Spaendonck
Januari 2012